

Tản Mạn Một Buổi Sáng Mùa Đông

Sau mấy ngày vui chơi ồn ã, ăn uống mừng năm mới, kết quả là trong tủ lạnh không còn gì có thể ăn được, ngoài một mẩu bơ méo mó. Đói như con chó sói, theo cách nói của người Nga. Phòng lúc này có ba người, thì hai tên kia đã chống đối bằng cách mỗi thằng nằm ngủ queo một giường. Còn tôi ngồi thu lu trước cái máy tính, đối diện mức độ không thể nghĩ đến bất cứ điều gì khác, âm nhạc và mấy tiểu thuyết load trên mạng về cũng không đủ sức cứu rỗi. Phải ra chợ mà mua cái gì về ăn thôi, lý tưởng nhất là mua một con gà quay về rồi cả ba thằng cùng ăn.

Nhiệt kế chỉ -20 độ, cần phải trang bị đến tận răng mới có thể ra đường. Quần áo lớp nọ lớp kia, người ngom tròn một đồng dềnh dàng khác gì diễn viên phim hành động. Đi dọc hành lang, tôi gặp Sama, mái tóc xoắn tít và cặp mắt ngái ngủ, đang khệ nệ xách hai thùng rác. Tay Senegal này kiếm sống ngoài giờ làm việc bằng cách dọn rác trong KTX và bán bia rượu thuốc lá. Đạo này trông hẩn rầu rĩ bơ phờ, không còn hồ hởi cất tiếng chào mỗi khi gặp nhau vào buổi sáng. Lý do vì hẩn đã mất công việc chính, chỉ còn việc dọn rác và phải tăng giá thuốc lá rượu bia lên 25%, đương nhiên lượng người mua cũng ít đi nhưng không còn cách nào khác.

Dân tình thường nói, kết bạn với mấy chú da đen rất vui. Mà quả có thể, họ hồn hậu và thẳng tính. Nhớ có lần vào phòng chú Sama này xem bóng đá, hẩn ta sượng cười nhe toàn bộ đồng răng trắng hếu, khi tôi ca ngợi đội bóng Senegal. Rồi tôi nhắc đến bóng đá Việt Nam, Sama ôm bụng cười lăn lộn. Hẩn cũng thấp, chả hơn gì tôi, nhưng hẩn chỉ vào người tôi, chỉ vào mấy con chim sẻ loì chơi loì chơi ngoài cửa sổ, rồi lại ôm bụng cười ngặt nghẽo. Sama vốn rất vui tính, nhưng từ khi mất việc chẳng mấy khi thấy hẩn cười.

Lại gặp bạn. Salem chào tôi khi gặp trên cầu thang. Hẩn không sống ở đây, nhưng thường vào chơi với thằng bạn tên là Farith, cũng là người vùng Kapkadơ. Lần đầu tiên tôi quen hẩn, là ngày hẩn mừng việc con gái ra đời, bọn hẩn tổ chức một tiệc rượu nhỏ và rủ tôi vác đàn lên góp vui. Salem là điển hình của bọn đàn ông miền núi Kapkadơ ngang tàng. Hôm đó uống rượu tây tây, đề cập đến vấn đề an ninh và bọn đầu trọc, Salem đứng dậy giơ hai tay lên đầu, bảo tôi khám người hẩn xem thử. Không hề thấy có vũ khí gì cả. Thế mà thoát một cái, hẩn lòi trong người ra một con dao nhỏ sắc lẹm, múa may vèo vèo. Nếu cảnh sát mà thấy có vũ khí, thì sẽ vào khám năm ngay. Nhưng khi gặp nguy hiểm thì Salem lúc nào cũng có đồ để chiến đấu. Nghe nói dân đầu đen (từ gọi dân Trung Á và Ả-rập) không bao giờ ngần sợ bọn đầu trọc. Có thằng kẻ đã gặp cảnh một thằng đầu đen đánh ba thằng trọc bê xê lét trên metro.

Salem này chắc cũng vậy. Mà đúng là gớm thật. Đêm giao thừa hôm trước, khi cả đội định đi lên Quảng trường Đỏ chơi. Salem lúc đấy tây tây, rút đầu ra khẩu súng lục đen ngòm, lên đạn loạch xoạch. Trong túi quần còn vài viên đạn rơi ra lủng chổng. Dân tình thấy hẩn say say lại có súng, tản đi hết. Nhưng thực ra, bọn Kapkadơ như kiểu thằng Salem này, dữ dằn thì dữ dằn thật, nhưng hoàn toàn có thể tin cậy nếu như nó đã nói “mày là bạn tao”... Salem ở đây mấy ngày đầu năm mới, sáng nay hẩn đang xách túi ra về. Hẩn hẹn thỉnh thoảng vào chơi, hẩn sẽ lại rủ tôi lên để chơi Scorpions cho hẩn nghe. Hình như nhạc nước ngoài hẩn chỉ biết có mỗi Scorpions.

Mấy hôm nay tuyết rơi nhiều về đêm. Như sau một đêm hôm qua, tuyết dày thêm tới bảy tám phân. Cứ nhìn những chiếc xe đỗ bên vệ đường thì thấy. Sáng ra tuyết phủ một lớp dày cộp trên vỏ xe. Người ta phải dùng những mảnh bìa cactông gạt tuyết trên các tấm kính.

Hôm nay có nắng, cái nắng chói chang rất đặc biệt của xứ lạnh. Ánh nắng chiếu xiên, hắt thẳng vào mắt, chói như thể chúng phản chiếu lại từ một tầng băng. Tuyết lóng lánh lung linh dưới nắng, có một vẻ gì đó say mê thiên thần. Bên vệ đường, dưới những gốc cây, trên những nơi trước là thảm cỏ, tức là những nơi không ai bước chân vào, màu trắng của tuyết tinh khiết một cách tuyệt đối. Màu trắng, nơi đâu cũng sáng

bùng một màu trắng. Màu trắng trên những mái nhà, trên những ô cửa sổ, trên đường phố, trĩu nặng trên những thân cây...

Tôi băng ngang qua đường. Chân trơn chuội đi vì lớp tuyết dày, khô, cứ như thể bước đi trên cát. Một thằng bé con đùa nghịch trong vườn cây với thằng người tuyết nho nhỏ. Một ông già nổi hứng ngồi đọc báo dưới trời -20 độ, hóng gió lạnh và thứ không khí tinh khiết buổi sáng. Một thằng sinh viên cao lênh khênh khoác ba lô cầm cúi bước, một tay cầm sách một tay cầm chai bia. Một cô gái mím chặt môi, mặt đỏ ửng dưới cái lạnh mùa đông. Nàng sống động và yêu đời thật, chân bước đi mà cứ như đang nhảy múa, đôi mắt biếc xanh mà như toát ra ngọn lửa của mặt trời. Và đằng kia, bên cạnh đám chim sẻ loì choì tìm kiếm nhặt nhanh thức ăn vụn, một bà lão ăn mặc nghèo nàn đang tìm kiếm những vỏ chai bia, hình như mười cái vỏ chai sẽ mua được một ổ bánh mì, chỉ một ổ bánh mì thôi.

Sáng nay, tự dưng gặp Sama và Salem, nhưng người muốn gặp nhất lại chẳng gặp được. Đó là cậu bé người Tacgik (Tacgikistan) bán gà quay trong chợ. Cửa hàng đó bán gà quay ngon nhất. Cậu ta là người duy nhất trong chợ có cảm hứng để học vài câu tiếng Việt “xin chào”, “công việc thế nào”, “tên anh là gì”. Rất tiếc, cửa hàng gà quay ngon nhất đóng cửa, cửa hàng đứng thứ nhì cũng đóng cửa, cửa hàng thứ ba và thứ tư cũng đóng cửa nốt. Chẳng lẽ sẽ phải đành lòng gặm bánh mì lạnh với bơ lạnh và pho mát cũng lạnh. Tôi quyết định sẽ lang thang cho đến khi nào kiếm được cái gì nóng mới thôi.

Chợt nghe vang vang giai điệu San Francisco, một ca khúc country quá nổi tiếng, tôi dừng lại nghe. Dân Nga rất khoái bật nhạc âm ỉ. Ở Việt Nam có bao giờ thấy kiểu chữa loa ra đường mà bật hết cỡ thế này đâu. Cái cửa hàng này, đi qua lúc nào cũng bật nhạc, mà toàn là những thứ hay ho kiểu Beatles, Clapton hay Deep Purple. Mặc dù vậy, hàng hoá bán trong đó toàn là búa, đinh, chổi quét sơn,... tức là những thứ không liên quan gì tới nhạc rock.

Nghe hết San Francisco của nước Mỹ, tôi lại đi tiếp. Hàng quán chả mấy cái mở cửa, phần vì mới là sáng sớm, phần vì đón tết xong người ta còn muốn nghỉ ngơi. Chợ vắng hoe. Những người bán hàng bất kể ngày đêm lễ lạt, chính là những người già mức sống thấp. Một bà lão dậy từ sáng sớm, kê sọt bên vệ đường để rao bán một ít dưa chuột muối, một ít tương cà chua, một ít salad, chả hiểu ngày kiếm được bao nhiêu tiền. Nhưng những thứ đó không thể chống lại cái đói đang hành hạ tôi bây giờ. Tôi lắc đầu từ chối túi dưa chuột muối bà lão đưa ra mời. Đó là những người già về hưu. Họ thường bán những thứ vớ vẩn như thế, đôi khi đứng cả ngày trong metro chỉ để bán mấy cái khăn rằn tiền, mong ngày kiếm được đôi ba chục rúp đủ mua bánh mì và nấu nồi súp loãng. Trong đất nước Nga phân hoá mạnh mẽ, đó là những người chịu phần thiệt thòi. Lương hưu không bằng cái móng tay. Tiền tiết kiệm đã bị thời kỳ lạm phát biến thành những tờ đùa cay đắng. Đó là thời kỳ thả nổi đồng rúp, sau một đêm hàng hoá tăng giá lên gấp mười mấy lần, đồng đô la Mỹ nhe răng cười nhả nhờ trước những đồng rúp tiết kiệm của người dân bỗng chốc hoá ra giấy lộn. Cả một nước Nga bị bản cùng hoá, và sừng sững trên lưng họ là những ông chủ lớn tiền nhiều vô kể và giải trí bằng cách bắn súng hạng nặng lật tung xe của nhau giữa đường phố. Trước khi sang đây tôi có đọc một cuốn sách về thời kỳ này của nước Nga. Thấy bảo maphia Ý định mò sang làm ăn, được mấy hôm khăn gói ra về vì dân Nga chơi nhau ác liệt quá, trùm Ý chịu không thấu. Tình hình bây giờ ổn định hơn rồi. Dân Nga bất kể già trẻ thần tượng Putin còn hơn đạo mấy năm trước các em bé bé nhà mình thần tượng BackStreetBoy.

Nhớ có lần tôi đi tắcxi. Đứng bên vệ đường gần 20 phút mới có một chiếc Lada siêu ghê đỗ lại. Nhìn qua cũng đủ biết ông già lái xe là một trong những người bị bản cùng hoá sau cú sốc kinh tế chính trị những năm 90. Biết tôi người Việt, ông ta hỏi có phải người Hà Nội không, hay là Sài Gòn. Tôi trả lời mình là người Hà Nội, và đính chính rằng tên chính thức của Sài Gòn là thành phố Hồ Chí Minh. Ông ta gật gù, nói Hồ Chí Minh hình như cũng giống Lênin của Nga. Rồi ông ta trình bày rất nhiều, tôi nghe bập bõm được vài từ. Đại khái là thời kỳ hoàng kim của nước Nga đã bị phá vỡ dưới tay Goocbachov và Ensin, quan điểm của ông ta là như vậy. “Yên bình đã không còn nữa”.

Những người già cả như ông lái tắc xi nọ, là những người luyến tiếc cái thời ấu của nước Nga. Giới trẻ không như thế. Có điều, dù sao tôi vẫn thấy gần gũi hơn với những con người như ông ấy. Ít ra vẫn còn trong họ một ấn tượng tốt đẹp về Việt Nam anh hùng. Ít ra họ vẫn còn nhớ về Việt Nam như một người

anh em nhỏ bé mà kiên cường. Còn thanh niên Nga bây giờ, họ không biết đến điều đó. Nói với họ về chiến thắng oanh liệt của chúng ta, cũng không khác gì nói đến nhà Trần thắng quân Nguyên, tức là đã quá xa vời và không hề có ấn tượng thực tế với họ trong thời điểm đầu thế kỷ 21 này. Mà đó là nước Nga, người anh lớn, người bạn chiến lược! Còn gì nữa, đối với thế hệ trẻ của VN bây giờ, đó là một nụ cười buồn và là một câu hỏi cần phải được trả lời.

Mùi thơm của thịt nướng kéo tôi ra khỏi mấy ý nghĩ lằng nhằng. Đột nhiên mình trở nên sống động hơn hẳn. Thật đáng buồn vì người ta mới đang chuẩn bị mở cửa và chưa bán. Tôi nhần mặt rầu rĩ. Nhớ Hà Nội quá chừng. Ở nhà bước chân ra đường vào buổi sáng, nhìn đâu cũng thấy chỗ bán đồ ăn. Nhớ món phở, nhớ bún ngan trên Mai Hắc Đế, nhớ hàng xôi nóng trên góc ngã tư Phan Chu Trinh Trần Hưng Đạo. Nói chung là nhớ nhiều thứ lắm.

Tôi đi dọc trên phố, chỉ để chờ đợi đến lúc mùi thơm ấy mở rộng cửa đón mình. Một đôi thanh niên nắm tay nhau đi vào công viên. Tuyết rơi nhiều như thế, các tấm ghế đều phủ tuyết, họ vào đó chắc để đi dạo vòng vòng và tán dương lẫn nhau. Dân Nga vẫn là cứ dân Nga trong tiểu thuyết của Tolstoi. Lãng mạn kinh dị lắm. Đã thế lại có vẻ ngổ ngổ, một lời khen cũng đủ làm đỏ bừng hai má. Giả sử trong cantin trường, có một cô nàng xinh đẹp bước vào. Chỉ cần một vài cặp mắt ngược nhìn dõi theo nàng, lập tức nàng bước đi nhún nhảy cà ten cà ten, và trên gương mặt rạng ngời của nàng rõ ràng được dán hai chữ “hạnh phúc”. Ôi những người Nga thuần hậu! Tôi thích nhìn chàng Vaxili má đỏ cười như trẻ con khi chơi được một đoạn hay trên cái organ của chàng, hơn là nhìn Salem ngang tàng mà bất an với khẩu súng lên đạn loạch xoạch và con dao díp múa veo veo.

Cuối cùng, khi tôi trở lại nơi vang lên tiếng gọi của thịt nướng, cửa hàng đã mở cửa. Cô bán hàng với tạp dề xanh và cái mũ màu vàng ngược đôi mắt nâu lên nhìn, cái nhìn đầy quyền lực hứa hẹn giải quyết mọi cơn đói. Tôi mua một chiếc saurma. Đó là loại bánh bọc bằng vỏ bột mì, bên trong có thịt nướng, rau, và vài thứ kem gia vị gì đó. Ngon tuyệt vời luôn! Chiếc saurma biến mất, dạ dày mỉm cười hạnh phúc cùng với từng bước đi trên quãng đường 200m trở về KTX.

Trở lại với cái ấm áp trong nhà, giữ sạch tuyết dưới chân, đầu óc đã được cái lạnh làm cho tỉnh táo, chiếc bánh to tướng ngon lành lại càng làm cho nó tỉnh táo hơn. Gặp Châu, cô gái Trung Quốc xinh đẹp, tôi phá lệ mỉm cười chào nàng. Gương mặt lạnh băng của nàng thoáng chút ngạc nhiên. Nàng học cùng lớp tiếng Nga với tôi, và thỉnh thoảng vẫn gặp nhau trong hành lang KTX, nhưng thường khi chả bao giờ chào nhau cả. Nàng cố tình như vậy, bởi lẽ nàng sắp lấy chồng, một anh chàng Tàu cao lênh khênh đeo kính rất trí thức và thiên tài về nấu ăn. Đây là lần thứ hai chúng tôi tỏ ra thân thiện với nhau. Lần đầu tiên là khi tôi mới đến đây, đối diện với nàng trên cầu thang. Lúc đó trong cái nhìn của nàng có vài nốt nhạc nho nhỏ khiến tôi dương dương tự đắc cả ngày. Nhưng từ đó về sau nàng lúc nào cũng lạnh te và cao quý. Tôi rất thất vọng, giả như nàng có thể thân thiện với tôi hơn, biết đâu một ngày đẹp trời tôi sẽ được thưởng thức món lươn xào thơm kinh khủng mà anh chồng chưa cưới của nàng thể hiện. Nhưng không sao, từ khi cái đói qua đi thì sáng nay đẹp trời chưa từng thấy.

Tôi bước vào phòng, bày tỏ lời chia buồn với hai con sói đói nằm queo trên giường, vì cả chợ không thể kiếm đâu ra gà quay cho bọn chúng. Và những nhà Ioga tương lai lại co tròn như con tôm ngủ tiếp.

Thế là đã sang năm 2003 rồi đây. Để mừng buổi sáng đẹp đẽ của năm mới 2003, tôi bật nhạc nho nhỏ, biết đâu hai nhà Ioga có thể thưởng thức chúng đôi chút trong những giấc mơ tiệc tùng. Đang giữa mùa đông băng tuyết, nhưng tại sao không thể nghe một bài hát rất đẹp về mùa xuân cơ chứ?

